

EKINTZA PLANERAKO KONPROMISOAK

1. KONPROMISOA: KONTUAK EMATEA mandatu-planen bidez

1. Konpromisoaren deskribapena (zertan datza, jomugak, emaitzak, epeak...)

Izenburua: Kontuak ematea mandatu-planen bidez.

Deskribapena: Adostasunez prestatzea euskal erakundeentzako (autonomia, foru eta toki mailakoak) mandatu-konpromisoei buruzko informazioa argitaratzeko oinarritzko estandarra eta aurreratua, honako alderdi hauek jasoko dituen segimendu-metodoaren bidez: jarraipen – txostenak, segimendu-adierazleen eta betetzeen bistaratzeen inguruko dataseten argitalpena, herritarrentzat ulerkorrak; eta partaidetza-/komunikazio-plana, auditoria sozial gisa.

Konpromiso hori metatzailea da eta, bertan, mandatu-planaren inguruan, kontuak emateko baterako eredurako nahi diren ezaugarriak zehaztuko dira. Era berean, eskalagarria izango da (baliozkoa oraindik hasi ez denarentzako ere), eta, horretarako, mailak ezarriko dira, OGPK berak egiten duen bezala: oinarritzko estandarrek eta estandar aurreratuak. Kontuak emateko eredia sortzeak erronka horiei erantzungo dien eta, gainera, maila horiez arduratuko den antolamendu-ereduaren, egituren ereduaren, segimendu-ereduaren eta beste hainbaten inguruan hausnartzea ekarriko du.

Irismena:

Zeharkakoa. Euskal administrazio guztiak, lurralde maila eta dimentsio bakoitzera egokituta.

Helburu orokorra:

Kontuak emateko praktika ezartzea, mandatu-planen bidez, eta herritarren parte-hartzea haren segimendua eta ebaluazioa egiteko, gai publikoetan parte-hartze handiagoa duten herritarrak izateko.

Jarduteko helburuak / emaitzak:

1. Mandatu-planean argitaratuko den informazioaren baterako egitura adostea, euskal administrazioaren mailalara egokituta, konpromisoen betetze mailaren, epean izandako desbideratzeen, gastuaren betearazpenaren eta ekintza bakoitzaren kalitate globalaren segimendua egiteko aukera emango duena (emaitzak eta eraginak).
2. Ekintza konprometituen aurrerapenaren onlineko segimendu xehaturako plataforma funtzionalki garatzea (berrerabilpenaren ikuspuntutik), elementu grafiko elkarreragileetan oinarrituta.
3. Politiken hartzaileak segmentatzea eta informazio-kanalak interesetara egokitzea, auditoria sozialeko parte hartzeko prozesuak barne.
4. Gure administrazioetako kulturaren proiektuen martxa egiaztatzeak ohitura sartzea, herritarren iritziarekin.

Eginkizunak/jomugak:

1. Lurralde maila eta dimentsio bakoitzera egokitutako mandatu-planak bete behar dituzten irizpideak adostea eta, horretarako, administrazio maila guztiek parte hartzea.
2. Mandatu – planei eusteko segimendu-mekanismoek bete beharreko baldintzak adostea.
3. Berrerabilpenaren ikuspuntutik, mandatu-planaren plataforma funtzionalki garatzea.
4. Mandatu-planaren segimenduan parte hartzeko/komunikatzeko gakoak identifikatzea (auditoria sozialaren eredu)
5. Emaitzak aldizka argitaratzeko eskema garatzea
6. Aldian behingo komunikazio-produktuak diseinatzea (seihilekoa, urtea, mandatuaren amaiera)
7. Lagin pilotua ezartzea (udal-hauteskunde ondoen).
8. Pilotuen ebaluazioa egitea.

Epeak:

- 1-6 ekintzak: 2018ko irailtik 2019ko maiatzera
7. ekintza: 2019ko maiatzetik aurrera
8. ekintza: 2020ko uztaila

2. Nor izango da buru eta zergatik

Eusko Jaurlaritza, Lehendakartzako Gobernu Irekiaren Zuzendaritzaren bidez.

Eusko Jaurlaritzak Gobernu Programaren segimendu-eredua du garatuta eta hori izango da abiapuntua.

3. Inplikatu beharreko erakunde eta pertsonak

Zuzenean jardungo dute: Donostiako Udala, Gasteizko Udala eta Bizkaiko Foru Aldundia.

Foru eta toki mailako gainerako administrazioek ere inplikatu beharko dute, lurralde maila horietara egokitzeko eta dimentsio txikiko toki mailakoak ere tartean sartzeko, premia guztiak jaso daitezzen; beraz, Eudelen lankidetzaren beharrezkoa izango da.

Herritarrek parte hartuko dute, herritar antolatuen eta ez antolatuen inplikazioaren bidez, eta, horrela, beren ikuspegia eta sentsibilitate desberdinak jasoko dira.

Parte hartzeko prozesuan, foro irekiaren bidez, konpromisoaren garapenean parte hartzera gonbidatuko diren erakunde eta pertsonak identifikatuko dira.

4. Konpromiso-mota

Bertikala. Mandatu-planen kontuak emateko, kultura bat eta baterako metodoak ezarri behar dira administrazioko hiru lurralde mailetarako, herritarrek erraz ulertzeko modukoak izateko eta beren parte-hartzea sustatzeko gai publikoetan.

5. Lantzen duen problematika

Gardentasunari, Informazio Publikoa Eskuratzeko Bideari eta Gobernu Onari buruzko Legeak (19/2013) administrazio guztiak behartzen ditu helburu zehatzak ezartzen dituzten urteko eta urte anitzeko planak eta programak argitaratzera, bai eta horiek betearazteko aurreikusitako jarduerak, baliabideak eta denbora ere, eta horien betetze maila eta emaitzak ere bai (neurketa- eta balioespen-adierazleak) (6.2. art.).

Euskadiko Tokiko Erakundeen Legeak (2/2016) publizitate aktiboko betebeharrak gisa ezartzen du gobernu-planaren, mandatu-planaren edo jarduteko udal-planaren argitalpena, halakorik egonez gero, eta, aldi berean, haren betetze mailarena (52.1.c art.)

Hala ere, arau horrek ez du euskal herritar guztientzako baterako eredia ezartzen, ulergarria dena eta partekatutako balio publikoa sortzean aktibatuzera bultzatuko duenik. Hori dela eta, araudia palanka gisa hartuta, mandatu-planen kontuak emateko euskal eredia eraikitzearen aldeko apustua egiten dugu, baterako irizpide eta auditoria sozialeko printzipioekin.

6. Balioespena: ekar dezakeen eragina

Maila bat gora egitea ekarriko luke, euskal erakundeen lankidetzako gobernamentuan.

2. KONPROMISOA: OPEN DATA EUSKADI ETA LINKED OPEN DATA

1. Konpromisoaren deskribapena (zertan datza, jomugak, emaitzak, epeak...)

Izenburua: Open data Euskadi eta Linked open data

Deskribapena: Berrerabiltzaileen kolektiboak (unibertsitateko ikerlariak barne) Euskadin eta herritarrek eskatutako datuen multzoak identifikatzea eta euskal administrazioek datu horiek normalizatu eta elkarrekin lotzea eta, horretarako, bistaratzeak eta erakundeen arteko zerbitzu berriak garatzea.

Irismena:

Zeharkakoa. Euskal administrazio guztiak, datu-multzoak emateko gaitasuna dutenak, eta, horretarako, Open Data Euskadin datuen federazio bidez barne hartzea.

Helburua da datu-multzo publiko ireki batzuk edo euskal administrazioek herritarren eskarian oinarrituta ireki daitezkeenak hautatzea eta, gerora, datu horiek normalizatzea, bai eta Euskal Autonomia Erkidegoko datu publiko irekien ataletan berrerabiltzeko formatuetan eskaintzeko modua ere.

Gero, euskal administrazioek datuen formatuak eta egitura normalizatzeko eta homogeneizatzeko lan egingo dute eta, horretarako, administrazio bakoitzak formatu ireki ez-jabedunetan argitaratuko dituzte datu-multzo hautatuak, alegia, Tim Berners-Leeren Datu Irekien 5 izarreko eskemaren hirugarren mailan (<http://5stardata.info/es/>).

Azkenik, ahal den datu-multzoen kasuetan, euskal administrazioen artean datuak estekatzeko eta Linked Open Data gisa argitaratzeko (Tim Berners-Leeren Datu Irekien 5 izarreko eskemaren 5. maila) lan egingo da, bai eta urtean zerbitzu bat sortzeko datu estekatuen informazioaren bistaratzearekin.

Erronka konplexua da, eta informazioa daukaten euskal erakundeen eta herritarren interesen eta ondasun erkidearen defendatzaile gisa esku hartzen duten eta berregituratze demokratikoarekin konpromisoa duten gobernu kanpoko erakundeen arteko lankidetzaren behar du. Lankidetzan jardunez, sareak ehunduz eta jardunbide egokiak eta tresnak partekatuz.

Helburu orokorra:

Helburu nagusia euskal administrazioek sortzen dituzten eta herritarrentzat interesekoak diren datu publikoen erabilera sustatzea da.

Energia, Turismo eta Agenda Digitalaren Ministerioaren Telekomunikazioen eta Informazio Sozietatearen Behatoki Nazionalaren ONTSI 2016 azterlanaren arabera, datu irekien berrerabiltzaileek diote daukaten arazo nagusia dela datuetan ez dagoela homogeneotasunik (inkesta egin duten berrerabiltzaile guztien % 69).

Konpromisoaren helburuaren bitartez berrerabiltzaileek datuetatik eratorri ohi diren produktuak sortzeko orduan daukaten oztopo nagusia ezabatu nahi da eta, horretarako, datu publiko normalizatuak argitaratu eta berrerabiltzeko aukera eredu adierazi eta, horretarako, herritarrentzat interesekoak diren zerbitzuak sortu.

Jarduteko helburuak / emaitzak:

1. Euskal administrazioen artean datu irekiak normalizatzeko bidea irekitzea, Euskadin datu-multzo publiko irekien eta normalizatuen kopurua pixkanaka handitzeko oinarriak ezarriko dituen.
2. Berrerabilzaileen eta herritarren foku-taldearen eskariei erantzutea, interes gehien eragiten duten datu-multzo ireki publikoak zein diren adieraztean.
3. Datu-multzo homogeen eta elkarreragingarriak eskaintzea, horietatik abiatuta zerbitzuak sortzeko aukera ematen dutenak.
4. Datu estekatuekin erakundeen arteko zerbitzuak sortzea.

Eginkizunak/jomugak:

1. Eskari gehien duten datu-multzoak hautatzea; eskakizun bakarra da euskal administrazio gehienek dituzten datuak izatea.
2. Administrazioen artean datuak normalizatzea eta homogeneizatzea.
3. Datu-multzoak formatu berrerabilgarri irekietan argitaratzea (Tim Berners-Leeren Datu Irekien 5 izarreko eskemaren 3. maila).
4. Datu-multzo batzuk datu estekatu gisa argitaratzea (Linked Data edo Tim Berners-Leeren Datu Irekien 5 izarreko eskemaren 5. maila) eta Open Data Euskadiko Linked Open Data azpiegituran kargatzea.
5. Erakundeen arteko zerbitzuak garatzea, datu estekatuekin.

Epeak:

1-3 ekintzak: 2018ko irailtik 2019ko irailera

4-5 ekintza: 2019ko irailtik 2020ko abuztura

Azkenik, ahal den datu-multzoen kasuetan, euskal administrazioen artean datuak estekatzeko eta Linked Open Data gisa argitaratzeko (Tim Berners-Leeren Datu Irekien 5 izarreko eskemaren 5. maila) lan egingo da, bai eta urtean zerbitzu bat sortzeko datu estekatuen informazioaren bistaratzearekin.

Erronka konplexua da, eta informazioa daukaten euskal erakundeen eta herritarren interesen eta ondasun erkidearen defendatzaile gisa esku hartzen duten eta berregituratze demokratikoarekin konpromisoa duten gobernuz kanpoko erakundeen arteko lankidetzaren behar du. Lankidetzan jardunez, sareak ehunduz eta jardunbide egokiak eta tresnak partekatuz.

2. Nor izango da buru eta zergatik

Eusko Jaurlaritza, Herritarrak Hartzeko eta Administrazioa Berritzeko eta Hobetzeko Zuzendaritzaren bidez; izan ere, 2020rako gobernamendu eta berrikuntza publikoaren plan estrategikoan lehentasun gisa ezarri du ustiatzeko ahalmen handia duten (osasuna, hezkuntza, industria...) eta aberastasuna sortzea sustatzen duten eta euskal herritarretan iritzia taxutzen laguntzen duten datuen askapenean oinarritutako zerbitzu publiko berriak eskaintzea.

Eusko Jaurlaritza da beharrezko lidergo hori bere gain har dezakeen erakundea; izan ere, datu publikoak irekitzeko egoerarik aurreratuenean dago eta Open Data Euskadi du; bertan, pixkanaka, gainerako

euskal administrazioen datuak federatzen doaz. Gainera, Linked Open Data plataforma ere badu, eta horrek aukera ematen du datuak estekatzeko, informazio eskuragarriagoa sortzeko.

Bizkaiko Foru Aldundia ere apostu sendoa egiten ari da open data arloan eta, beraz, konpromiso honen lidergoan ere parte hartuko du.

3. Inplikatu beharreko erakunde eta pertsonak

Zuzenean jardungo dute: Bizkaiko Foru Aldundia eta Donostiako Udala.

3 Foru-Aldundiak, hiriburuetako 3 udalak eta Eudel-Euskal Udalerrien Elkarteak inplikatu dira, erakunde publiko diren aldetik.

Informazioaren bitartekariak, unibertsitateak eta erakunde pribatu formalak eta informalak izango dira, datu publikoen berrerabilera sustatzen eta herritar aktiboak bultzatzen dituztenak.

Parte hartzeko prozesuan, foro irekiaren bidez, konpromisoaren garapenean parte hartzera gonbidatuko diren erakunde eta pertsonak identifikatu dira.

4. Konpromiso-mota

Konpromiso bertikala. Berrerabiltzeko datu publikoak irekitzeko, baterako eredia prestatu behar da administrazioaren hiru lurralde mailatarako, informazioa estekatu ahal izateko.

5. Lantzen duen problematika

Aberastasuna sortzeko eta herritarretan kudeaketa publikoaren gaineko kontzientziazio kritikoa sortzeko ahalmena duen informazio publikoa ez erabiltzea.

6. Balioespena: ekar dezakeen eragina

Honako eraginak aurreikusten dira:

- Eskarian ardaztutako datuak irekitzeko estrategia baterantz aurrera pausoak emate
- Berrerabilpena kaltetzen duen datuen irekiera mailakatua gainditzea // edo bestela esanda: gizarte zibilak datuak berrerabiltzeko, datu estekatuen irekiera bateratua gauzatzea.
- Datuak irekitzeko eta estekatzeko baterako estrategia ezarri eta adostu eta lehen zerbitzuak abian jarri ondoren, eredu gisako eragina eta eragin biderkatzailea izango du, eta horrek ekarriko du herritarrek zerbitzu berriak eskatzea.

3. KONPROMISOA: herritarren parte-hartzearen ilab-a Euskadin

1. Konpromisoaren deskribapena (zertan datza, jomugak, emaitzak, epeak...)

Izenburua: Herritarren parte-hartzeari buruzko berrikuntza publikoko laborategia sortzea (herritarren parte-hartzearen *ilab*-a Euskadin).

Deskribapena: Helburua da herritarren parte-hartzearen *ilab*-a sortzea Euskadin, honako hauetan oinarrituta:

- lankidetzaren publiko-pribatua: balio publikoa batera sortzeko herritarren parte-hartzearen gainean ikasteko espazioa izatea
- berrikuntzak esperimentatzea herritarren parte-hartzean, eskala txikiko proiektu pilotuen sustapenaren eta horien testatzearen bidez
- enpatizatze, definitze, asmatze, ereduak ezartzeko eta testatzeko aukera ematen duten metodologia berriak eta sortzaileak erabiltzea
- arriskua kudeatzea; horren bidez, administrazioek hobeto esperimentatuko eta toleratuko dute porrota herritarretan duen eragina gutxitzearen ondorioz
- berrikuntza publikoarekiko konpromisoa, gobernu onerako: integritatea, gardentasuna, kontuak ematea eta lankidetzaren eraikitzailea
- erakundeen arteko erreferentzia duen jarduketaren, jardunbide egokiak zabaltzeko

Irismena:

Zeharkakoa. Euskal administrazio guztien parte-hartzearekin, beren interesen arabera.

Helburu orokorra:

Euskadin euskal administrazio guztientzat eta egitura zibikoarentzat erreferentziazkoa den herritarren parte-hartzearen berrikuntza publikoa suspertzeko foro egonkorra eratzea.

Jarduteko helburuak / emaitzak:

Euskadin parte-hartzeko *ilab*aren bidez:

- + ikusminak trukatu eta lankidetzan jardungo dute eragile instituzional eta zibikoek, herritarrek parte hartzeko printzipio, eredu, kanal, metodologia eta praktiken inguruan
- + herritarrek parte hartzeko eta lankidetzaren publiko-pribaturako kanal, metodo eta eredu berriak frogatuko dira, egiaztatutako esperimentazioaren bidez
- + ahaleginak zehaztu eta koordinatuko dira parte-hartzearen gaineko berrikuntza publikoan, eta proposamen publiko edo pribatuak bideratuko dira
- + murriztu egingo da erakunde-esparruan gobernamendu-eredu berriak esperimentatzeko arriskuari zaion beldurra
- + gobernu onerako lankidetzaren publiko eta pribatuaren birtualtasunak ereduaz adieraziko dira

Eginkizunak/jomugak:

1. "Euskadin parte-hartzearen *ilab-a*" herritarren parte-hartzea duen erakundeen arteko laborategia sortzea, foro informal gisa baina berrikuntzarekin eta jardunbide egokiak zabaltzarekin konpromisoa duen foro gisa.
2. Munduan eta OGP bazkideetan herritarren partaidetzaren praktika berritzaileak mapatzea.
3. Interesgarriak diren baina arriskutsuak edo zalantzan jarriak diren praktika berritzaileen gainean (zozketa bidezko kontsultak, parte hartzeko aurrekontuak, parte hartzeko plataforma birtualak, elkarlaneko zuzenbidea...) eta horien lider izateko, horiek ezartzeko eta ebaluatzeko gai diren sustatzaileak dituzten praktika berritzaileen gainean garatzeko pilotuak identifikatzea.
4. 4 pilotu abiaraztea, urtean 2. Konpromisoak identifikatzeko prozesuan, aztertu beharreko zenbait interes zehaztu dira:
  - gazteek parte hartzea aktibatzeneko kanalak
  - etorkinek parte hartzea aktibatzeneko kanalak
  - gizarte-zerbitzuen erabiltzaileek parte hartzeko plataformak, eta, horretarako, gizarte-zerbitzuen mapari, prestazioen katalogoari eta beraiei dagozkien zerbitzuei buruzko informazioa identifikatzea, bai eta elkar eragiteko aukerak ere
  - kontratu kontzienteei aplikatutako elkarlaneko zuzenbidearen filosofia esperimentatzea, etxebizitzaren alokairuen eremuan
  - zozketa bidezko kontsulta eraginkorra egiteko edo parte hartzeko aurrekontuak prestatzeko baldintzak
5. Eraitzen eta eraginen ebaluazio parte - hartzailea
6. Zabaldu beharreko parte hartzeko metodologia, tresna edo eredu berriak modelizatzea eta, horretarako, gidak, eskuliburuak eta orientazioak prestatzea, tresna ezberdinak elementu erabakigarriak izan daitezkeen horiekin doitu: prozesuaren irismena, lortu nahi den eragina, herritarren itxaropenak, erabil daitezkeen denbora eta baliabideak, etab.

Epeak:

- 1-3 ekintzak: 2018ko irailtik 2018ko abendura
4. ekintza: 2 lehen pilotuak 2019ko urtarriletik abendura
  - 2 bigarren pilotu 2020ko urtarriletik ekainera
5. eta 6. ekintzak: 2020ko urtarriletik uztaiera

2. Nor izango da buru eta zergatik

Eusko Jaurlearitza, Herritarrak Hartzeko eta Administrazioa Berritzeko eta Hobetzeko Zuzendaritzaren bidez eta Innobasque - Berrikuntzaren Euskal Agentziaren bidez; biak dira Euskadiko Demokraziari eta Herritarren Parte-hartzeari buruzko Liburu Zuriaren sustatzaile.

Proiektu pilotuetan parte hartzeko prest dauden administrazioekin lankidetzan

Ilaben parte hartzeko prest dauden pertsonekin edo herritarren erakundeekin lankidetzan

3. Inplikatu beharreko erakunde eta pertsonak

Zuzenean jardungo dute: Gipuzkoako Foru Aldundia eta Bilboko Udala.

3 foru-aldundiak, hiriburuetakako 3 udalak eta Eudel-Euskal Udalerrien Elkartea inplikatu dira, erakunde publiko diren aldetik.

Euskadiko Elkarlan Zuzenbidearen Elkartea

Euskadiko hirugarren gizarte-sektoreko erakundeak

Euskadiko Gazteen Kontseilua

Parte hartzeko prozesuan, foro irekiaren bidez, konpromisoaren garapenean parte hartzera gonbidatuko diren erakunde eta pertsonak identifikatu dira.

4. Konpromiso-mota

Bertikala. Euskal administrazioek berritzeko lehentasunak identifikatu eta interes handiena duten proiektu pilotuetan inplikatu dira; ondorioek eta ereduak guztientzat balio izango dute.

5. Lantzen duen problematika

Administrazio guztiok gaude parte hartzeko prozesuak abiarazten. Hala ere, zenbait kasutan, erabiltzen diren kanal eta mekanismo tradizionalak beti ez dute interesa eragiten edo beti eragiten dute kolektibo eta pertsona beretan. Helburua da ahalik eta jende gehienarengana heltzea eta balio publiko gehiago sortzea parte hartzeko prozesuetan, bai eta herritarrak aktibatzea ere kudeatzaile publikoen erabakian laguntzeko.

Herritarren parte hartzeari dagokionez, administrazioek sustatutako parte-hartze prozesuetan nekea eta eszeptizismoa agertzen hasi da (prozesu parte-hartzaileen ugaritasuna, helburu ez oso argiak, eragiteko gaitasun mugatua, eredueta bikoizketak...), eta honek beharrezko egiten du gehien erabiltzen diren kanalak, metodoak eta tresnak berpentsatzea.

Bestalde, parte hartzeko zenbait modu daude, Euskadiko Demokraziari eta Herritarren Parte-hartzeari buruzko Liburu Zuriari identifikatu bezala: *politikak eta programak diseinatzeko eta ebaluatzeko parte-hartze politikoa* (herritarrak eraginkortasun politikoan esku hartzen duten eragile gisa); *zerbitzu*

publikoak diseinatzeko eta ebaluatzeko parte-hartzea (herritarrak zerbitzu publikoen pertsona erabiltzaile gisa); *elkarlaneko parte-hartzea* (herritarrak balio publikoaren eragile gisa; lankidetzan jardutea gehitzeko). Helburua da hiru eremu publiko-pribatu horietan berritzaileak diren elkarlaneko praktikak sustatzea (parte-hartze politikoa, zerbitzu publikoak hobetzeko parte-hartzea, elkarlaneko parte-hartzea) eta, horretarako, hainbat sentsibiltate eta ikuspegi sartzeko ahalegina egitea.

6. Balioespena: ekar dezakeen eragina

Ekimen horren bidez, parte hartzeko eta herritarrek lankidetzan jarduteko praktikei heldu eta horiek zabaldu ahalko dira; izan ere, esperimintatu, modelizatu eta adostu egin dira, dagoeneko, eragile instituzional eta zibikoekin.

4. KONPROMISOA: OPEN ESKOLA (Herritarrentzat irekitako eskola)

1. Konpromisoaren deskribapena (zertan datza, une garrantzitsuak, emaitzak, epeak...)

Izenburua: Herritarrentzat gai publikoetan aktiboagoa den herritartasuna sustatzeko eta kontuak ematean eta etengabeko hobekuntzan irekiagoa den administrazioa sustatzeko Euskadin topaketarako eta ikaskuntzarako espazio gisa irekitako eskola-eredu kontrastatua garatzea.

Deskribapena: Euskadin herritarrentzat eskola irekiaren eredu sortzea da helburua, edozein lurralde mailatan ezartzeko erreferentziazkoa izango dena. Honako hauek izango ditu oinarri:

- lankidetzak publiko-privatua: balio publikoa batera sortzeko lankidetzarako gaitasunen inguruan ikasteko espazioa izatea; bertan, herritarrak eta kudeaketa publikoko langile tekniko eta politikoak inplikatu dira
- elkarlaneko, negoziatzaileko eta akordiorako trebetasunak ikasteko metodoak esperimentatzea
- praktikatik ikastea. Euskadiko partaidetzaren *ilabarekin* lankidetzan, Open Eskolako herritarrek frogatuko diren proiektu / ekimenetan parte hartzeko aukera izango dute.
- deliberatzaileko beharrezkoak diren gaitasunak
- administrazio publikoen egitekoari eta haren hobekuntza-aukerei buruzko herritarren aktibazio kritikoa
- berrikuntza publikoarekiko konpromisoa, gobernu onerako: integritatea, gardentasuna, kontuak ematea eta lankidetzak eraikitzailea
- erakundeen arteko inplikazioa, jardunbide egokiak zabaltzeko

Irismena:

Bertikala. Euskal administrazio guztien parte-hartzearekin, beren interesen arabera.

Helburu orokorra:

Euskal gizartean parte hartzeko eta elkarlaneko kultura sustatzea kudeaketa publikoan eta, horretarako, elkarlanerako trebetasunetan gaitzea.

Jardutako helburuak / emaitzak:

Open Eskolaren ereduak honako xede hauek izango ditu:

-informazio publikoa herritarrekin partekatzea, ahalik eta modurik irisgarrienean eta ulergarrienean eta, horrela, administrazioen jardura hobeto ezagutu eta negoziatzaileko eta interesen kontziliaitzaileko hobekuntza-proposamenak sortu ahal izateko. Horrela eratuko da, halaber, herriaren / lurralde historikoaren / autonomia-erkidegoaren aukera, erronka eta proiektuen inguruan hausnarketak eta eztabaidak egiteko espazio irekiak sustatzeko.

- herritarretan eta elkarlanerako joera duten eragile publikoetan konfiantza oinarritutako jarrera eta portaerak eragitea; horrela, aldean premia eta interesetan, komunikazio eraginkorrean,

entzute aktiboan, gatazkaren prebentzioan edo gatazkaren konponbidean arakatu ahalko da, konfrontaziorik gabe eta aldeentzako akordio gogobetegarriak bilatuz.

- parte hartzerako oztopoak dituzten pertsonentzako prestakuntza (adinekoak, hizkuntzarekin zailtasunak dituzten etorkinak, hezkuntza maila baxuko pertsonak ...)

Horretarako, honako hauek modelizatu beharko dira:

- herritarren informazio- eta komunikazio-sistemak kudeaketa publikoaren inguruan, kudeaketa publikoko arlo bakoitzeko pertsona arduradunekin elkarreraginean jarduteko hurbileko eredueta oinarrituta, eta zerbitzu publikoen herritarren kudeaketaren inguruan (sozietate zibila eta hirugarren sektorea), balio publikoaren sortzaile gisa (administrazioak eta elkarte-egitura).

- elkarlanerako, elkarren arteko sorkuntzarako, elkarren arteko kudeaketarako... trebetasunak irakasteko eta ikasteko sistemak

Eginkizunak/jomugak:

1. Munduan eta OGP bazkideetan herritarrentzako eskola irekien praktika berritzaileak mapatzea.
2. Gai publikoen kudeaketan herritarrak aktibatzeke informazio-/komunikazio-eredua garatzea.
3. Elkarlanerako trebetasunak ikasi eta irakasteko oinarritzko ereduua garatzea.
4. Gasteiz udalerrian edo Araba lurraldean ezartzea
5. Emaizten eta eraginen ebaluazioa

6. Gida, eskuliburu eta orientazioen ereduua eta garapena egokitzea, horiek zabaltzeko.

Epeak:

- 1-2 ekintzak: 2018ko irailtik 2018ko abendura
3. ekintza: 2019ko urtarriletik ekainera
4. ekintza: 2019ko uztailetik 2020ko ekainera (udal-hauteskundeen ondoren)
5. eta 6. ekintzak: 2020ko uztaila-abuztua

2. Nor izango da buru eta zergatik

Gasteizko Udala eta Arabako Foru Aldundia; izan ere, Gasteizko Udalak herritarrentzako eskola irekia du.

3. Inplikatu beharreko erakunde eta pertsonak

Zuzenean jardungo dute: Bilboko Udala eta Innobasque.

Eusko Jaurlaritza, 3 foru-aldundiak, hiriburuetakoko 3 udalak eta Eudel-Euskal Udallerrien Elkarteak inplikaturiko dira, erakunde publiko diren aldetik.

Euskadiko Elkarlan Zuzenbidearen Elkarteak, lankidetzarako, negoziatzarako eta akordiorako trebetasun-metodoen eta konfrontaziorik gabeko metodoen bidez. Bikonsulting-Cooperativa por el bien común, Gasteizko Herritartasun Aktiboen Eskolaren ezarpena sustatzen ari baitira. Helduak Adi, etengabe ikasteko eta gizartearen parte hartzeko helduen Elkarteak.

Parte hartzeko prozesuan, foro irekiaren bidez, konpromisoaren garapenean parte hartzera gonbidaturiko diren erakunde eta pertsonak identifikaturiko dira.

4. Konpromiso-mota

Bertikala. Ereduaren oinarriak partekatuko dira, pixkanaka ezartzeko interesa duten EAEko administrazioetan.

5. Lantzen duen problematika

Administrazio guztiok gaude parte hartzeko prozesuak abiarazten. Hala ere, prozesuek beti ez dute interesa eragiten herritarren artean eta ez dira beti eraginkorrak, proposamenak, eztabaida edo premia konplexuetarako irtenbideak sortzeko. Sarritan, administrazioak administrazio izaeran komunikatzen du, eta herritarrek ez dira erakarrita sentitzen parte hartzeko edo, parte hartzen badute, ez dute uste nahikoa balioesten direnik beren ekarpenak. Elkar behar duten bi alde dira eta elkarlanean lan egiten ikasi behar dute, ondasun erkiderako.

Euskadiko Demokraziari eta Herritarren Parte-hartzeari buruzko Liburu Zuria 2014an prestatu zen, eta, prestatuta-lanean, 600 pertsonak eta 150 erakundek baino gehiagok parte hartu zuten; bertan, zabalkunde-fasean garatzeko 10 faktoreen artean, honako hau identifikatzen zen:

6. Nola sustatu parte hartzeko kultura (nola irakatsi parte hartzen, nola ikasi, nola sortu kultura) eta administrazioaren eginkizuna hura sustatzeko: parte-hartzearen oinarrituta hezteak, parte-hartzea sozialki aitortzea, legezko solaskidea aitortzea, espazio eta baliabide partekatuak...)

7. Parte hartzeko gaitasunak (politikoak eta herritarrenak) eta nola garatu

6. Balioespena: ekar dezakeen eragina

Ekimen horren bidez, parte hartzeko kultura sustatzen laguntzeko ereduak sistematizatu ahalko da, eta, horretarako, gaitasunak garatzeko dira herritar eta eragile publikoetan, elkarlanerako, eta horrek eragina izango du euskal gizartearen heldute demokratikoan.

5. KONPROMISOA: INTEGRITATEAREN EUSKAL SISTEMA

1. Konpromisoaren deskribapena (zertan datza, jomugak, emaitzak, epeak...)

Izenburua: Integritatearen euskal sistema

Deskribapena: Helburua da oinarriak ezartzea euskal administrazioen integritate-sistema finkatzeko, gure erakundeen azpiegitura etikoa sendotuko duena, eta, horretarako, integritatearen politika sustatzea, baina ezin izango da legezketasuna betetzera mugatu, alegia, urrats irmoak eman beharko ditu erakunde-integritateko esparrua eraikitzeko eta eraginkorra izateko eta, era berean, herritarrek jasotzen dituzten zerbitzuen onerako administrazioaren etekina hobetuko duen kudeaketa publikoan jardunbide egokiak ezarri eta garatzeko.

Eraiki beharreko sistemak askotariko tresnak identifikatuko ditu, administrazio bakoitzaren autoantolaketarako aukera ekarriko dutenak, honako xede hauekin:

- goi-kargudunen eta zuzendaritzako langile publikoen jokabide etikoa bermatzea eta, horretarako, bete behar dituzten jokabideko arau, balio eta printzipioak hartzea eta hura aplika daitekeela eta eraginkorra dela ziurtatzen duten berme-sistemak onartzea, besteak beste, kontsultarako, kexetarako edo salaketetarako postontziak, etika-batzordeak, pertsona salatzailea babesteko prozedurak, zehapen-araubideak eta abar.

- administrazio publikoetako langileen jokabide etikoa bermatzea eta, horretarako, kodeak, jarduketa irregularrak salatzeko babes-sistemak, diskrezionalitatea eta arbitrariotasuna kontrolatzeko jarduketan prozedurak onartzea.

- langile publikoen postuetan hautaketa- eta hornidura-prozesuetan, kontratuen esleipenetan, diru-laguntzak ematean... jardunbide egokiak sustatzea eta prebenitzea.

- jarduera publikoaren kudeaketan arriskuez ohartarazten duten informazio-sistemak ezartzea. Kontua da aurreikusleak izatea eta erreaktiboak, zenbait egiaztapenen bidez.

Sistemak euskal administrazio guztientzako oinarrizko estandarra jasoko du, eta beste aurreratu bat, abiapuntuko egoera hobean daudenei aurrera egiten laguntzeko.

Irismena:

Bertikala. Euskal administrazio guztien parte-hartzearekin, beren abiapuntu mailaren arabera.

Helburu orokorra:

Identifikatzea zer tresnak prebenitu eta detektatu dezaketen integritaterik ezerako arriskuak, eta horiek saihesteko beharrezko jarduketa endogenoak eta exogenoak diseinatzea. Egiaztatu da gobernamentu onaren bidez herrialdeek beren ongizatearen pertzepzio-indizeei eustea edo hobetzea lortu dutela, bai eta krisi ekonomikoan ere. Emaitzek erakusten dute gobernamentu hobea duten herrialdeetan bizi direnek beren bizitzekin pozago egoteaz gainera, gobernamentuko hobekuntzek aldaketa esanguratsuak ere eragin dituztela horiek egin diren herrialdeetako pertsonen bizi-kalitatean.

Erakunde publikoen eredugarritasuna eta, batik bat, horietan herritarrei zerbitzu publikoaren eginkizunak betetzen dizkieten pertsonena balio handiko ezaugarria da erakundeen gaineko eta

horietako zerbitzari publikoen gaineko konfiantza sendotzeko. Beharrezko gertatzen da, beraz, tresnak diseinatzea, herritarrek pertsona zerbitzari publikoen kudeaketan eta horien integritate pertsonalean duten konfiantza sendotu eta sortzeko.

Jarduteko helburuak / emaitzak:

- Goi-kargudunen eta zuzendaritzako langile publikoen jokabide etikoa bermatuko duten tresna eta mekanismoak garatzea (bete behar dituzten jokabideko arau, balio eta printzipioak onartzeko eta horiek aplikatu daitezkeela eta eraginkorrak direla ziurtatzen duten berme-sistemak ezartzeko)

- Administrazio publikoetako langileen jokabide etikoa bermatuko duten tresna eta mekanismoak garatzea (jokabide-kodeak onartzeko, enplegatu publikoek jarduketa irregularrak salatzen dituzten babes-sistemak ezartzeko, diskrezionalitatea eta arbitrariotasuna kontrolatzeko jarduketan prozedurak onartzeko...)

- Langile publikoen postuetan hautaketa- eta hornidura-prozesuetan, kontratuen esleipenetan, diru-laguntzak ematean... jardunbide egokiak sustatzen dituzten tresnak eta mekanismoak garatzea.

- Jarduera publikoaren kudeaketan arriskuez ohartarazten duten informazio-sistemak diseinatzea. Kontua da aurreikusleak izatea eta erreaktiboak, zenbait egiaztapenen bidez.

Eginkizunak/jomugak:

1. Munduan eta OGP bazkideetan integritate-sistemen jardunbide berritzaileen mapaketa egitea.
2. Kargu publikoetarako eta zuzendaritzako langileentzako integritaterako tresna eta mekanismoak garatzea
3. Administrazioetako langileentzako integritaterako tresna eta mekanismoak garatzea
4. Kudeaketa publikoko prozedura berezietarako integritaterako tresna eta mekanismoak garatzea (langileak hautatzea, kontratuak esleitzea, diru-laguntzak ematea...)
5. Jarduera publikoaren kudeaketan arriskuez ohartarazten duten informazio-sistemak diseinatzea.
6. Lurralde batean ezartzea.

Epeak:

- 1-2 ekintzak: 2018ko irailtik 2018ko abendura
- 3. eta 4. ekintzak: 2019ko urtarriletik ekainera
- 5. ekintza: 2019ko uztailetik 2020ko ekainera
- 6. ekintza: 2019ko ekainetik 2020ko abuztura

2. Nor izango da buru eta zergatik

Gipuzkoako Foru Aldundia, integritate-sistema zabala baitu.

3. Inplikatu beharreko erakunde eta pertsonak

Zuzenean jardungo dute: Arabako Foru Aldundia.

Eusko Jaurlaritza, 3 foru-aldundiak, hiriburuetako 3 udalak eta Eudel-Euskal Udalerrien Elkarteak inplikatu dira, erakunde publiko diren aldetik.

Euskal administrazioetan dagoeneko badauden etika-batzordeetako kideak gonbidatu dira parte hartzera, beren esperientzia eta integritate-sistemen hobekuntzari eta aurrerapenari egiten dizkieten ekarpenak ezagutzeko.

Parte hartzeko prozesuan, foro irekiaren bidez, konpromisoaren garapenean parte hartzera gonbidatu dira erakunde eta pertsonak identifikatu dira.

4. Konpromiso-mota

Bertikala. Ereduaren oinarriak partekatuko dira, pixkanaka ezartzeko interesa duten administrazioetan.

5. Lantzen duen problematika

Gobernamendu onaren ideia, erakunde-ekintzaren ardatz gisa, antolamendu barneko erronketan ez ezik, antolamenduen arteko harremanetan ere zentratzen da, bai eta sozietate zibilarekin konpromisoak eta harremanak ehuntzen ere, eta hura politika publikoen sustapenaren, diseinuaren, betearazpenaren eta ebaluazioaren parte-hartzaile egiten du.

Etika publikoak eta gobernamendu onak dituzten tresna, prozedura eta tresnak etengabe ari dira bilakatzen, eta horrek diziplina hori berrikuntza praktikoko gehieneko arloetako bat bezala erakusten du. Hori dela eta, premia berrietara egokitu behar da eta aurrez aurre ditugun erronka berrien kontziente izan. Administrazioak herritarrek galdu duten konfiantza berreskuratu behar du, bai eta gizartearen etorkizuneko erronkei aurre egin ahal izateko gaitasun estrategikoa eta haren eraketa demokratikoa ere, eta, horretarako, gizarteak inplikarazi behar da, erronka eta etorkizuneko konpromiso horiek elkarrekin kudeatzeko, eta kudeaketa horretan esku hartzeko aukera duten gizarte-eragileen aniztasuna aitortu behar da, eta horien arteko mendekotasuna eragin behar da, erabaki publikoetan eta erantzunak hartzean lankidetzak eta parte-hartzea eragiteko.

Beraz, politika egiteko beste modu bat abiarazi behar dugu, administrazioak herritarrekin harremanetan egoteko eredu berria, parte-hartzaileagoa, eraginkorragoa, osoagoa eta gardenagoa.

6. Balioespena: ekar dezakeen eragina

Etika publikoaren sistema sendo hori eratzen duten tresna eta mekanismo horiek modelizatu eta pixkanaka ezartzea funtsezkoa da erakunde publikoekiko konfiantza berreskuratu eta balio publikoa sortzean erantzunkidetasuna lortzeko; gakoak gizarte demokratikoan.